

Faaba Ka À Hunu Za Beeñé

FAABA KA À HUNU ZA BEEÑE

Tira wɔ ka ñ cii à sε FAABA KA À HUNU ZA BEEÑE gunda Ikpe Senda bata yom ka ñ suuba ka meigu. Bata yom di ya ci sendi bɔm gure yom ka ñ hunu nungu ɲmani ɲmani Ikpe Senda Tira kuna. Hεε, a tabai ka Ikpe Sendi fahamandiyom hinno hunu mo Ikpe Senda Tira bumbum kuna.

BEEÑE no Ikpe Sendi hunu. Cimi cimi à kaa-nda gaakasine beerem bine yom kuna, bee-rem ka ñ go baa ceyom susu kala kala zanga bɔrɔ ka à go maa jo wala à go maa hεε. Saa ka bɔrɔ tuubi, akpε go dulum nam ka Kpe Yesu Mesiya ɲmaare À ma huro nga hundi kuna. Akpε go naane nda bine fɔ ka Kpe Yesu Mesi-ya ya ci nga faabakɔ. Kpe mo ga Nga bɔm kaaterε à sε. Kpe go ganakɔ no Nga ɲmɔne binekaane nda laakalikane. Hεε wɔ, a na wɔne tε no batuure jiiri 1937. Za jiiri wɔ a mana fee nda Kpe bine fɔ meiguyom ba ce fɔ. De n mana naane Kpe Yesu Mesiya gaa jina, a go ka n ɲmaare n ma n bɔm yeti ganda À sε maasa ka À ta À ma ci n Faabakɔ.

—Watson Goodman (1920-2002)

Amma Ikpe go ka Nga baakasine cεbe i se
domi saa ka i goono ko ci dulumkoni yom
Mesiya bu i se. –Lomei 5:8

Bοmdaarum jingaru ba tɔ. Yesu go bei Nga
lɔkaci tɔ Nga ma hunu handunya wɔ kuna ka
kpei Baaba dɔ. Za ka À go baa Nga ȳmɔne
yom ka ñ goono handunya, À go baa rei kala
beenantε. –Yohanna 13:1

Ñ hunu mo Yesu Mesiya dɔ ka À ci seda
naanekpε, Bɔrɔ sintine ka Ikpe tunandi bukɔei
game. Nga ya gunda dabari handunya wɔ kpe
yom kulu bɔm. À go baa i yom. À na i nyume
i dulum yom gaa nda Nga kuri.

–Kaayomtεre 1:5

Ikpe baa handunya beerem kala kala hali À
na ñ no Nga Ize fɔlɔnku. Bɔrɔ kulu ka à go
naane À gaa, à si halaci amma à ma du hundi
ka à si beeni. –Yohanna 3:16

Hali jina no Kpe Ikpe hunutεre a se. À cii:
Dahiri no A go baa ni nda baakasine ka à
sinda beeniyom. À se no A na n cendi A dɔ
nda A bɔrɔhinnotεre. –Yeremi 31:3

Baakasine fɔ si ka à bisa, bɔrɔ ma nga hundi
no nga kpaasi yom sabu se. –Yohanna 15:13

2 YESU MESIYA YA CI IKPE

Siika si, Ikpe ganayom duje beeri. Ikpe hunutere gaaham kuna. Biya Halaala na À cebé ceyom susukpe. Ikpe dɔntɔneize yom diÀ. Ñ na À baaru fε dimi cindei se. Beerem na À naane handunya kuna. Ñ na À zaa ka kpeindàÀ beeñe deiza kuna. —1 Timote 3:16

Sendi goono sintine kom. Senda mo goono Ikpe banda. Senda ya ci Ikpe. Sendi di bine tε gaaham. À gɔrɔ i game. I di À deiza, deiza ka à ci Ize fɔlɔnku ñmɔne ka à hunu za Baaba dɔ. À tɔ nda gomini nda cimi.

—Yohanna 1:1 nda 14

Hε wɔ kulu tε mo no zama hε ka Kpe cii andebi gaa ma tɔ se. Andebi di cii: À go, hundiyo ka à si haru bei, à kaa kunu. À bine kaa koo haibɔrɔ fɔ hei. Ñ ga À cε Emanueli. À maa feeriji ya ci Ikpe goono i banda.

—Matiyu 1:22, 23

Hε nda a Baaba, i kulu afɔ no.

—Yohanna 10:30

Yesu cii à se: Za jεyom no A goono nda wom Filipu, nga no n mana A bei? Bɔrɔ ka à di hε, à di Baaba. Dee mete ni wɔ, n tε ka cii ya wom cebé Baaba? N mana naane no ka A goono Baaba kuna, Baaba mo goono A kuna?

—Yohanna 14:9, 10a

Bɔrɔ kulu ka à go tu ka Yesu ya Ikpe Ize no,
Ikpe goono akpe kuna nda gɔrɛ. Akpe mo
goono Ikpe kuna.   -1 Yohanna 4:15

Ikpe dɔntɔneize di mo tu à se ka cii: Biya
Halaala ya kaa zumbu n bɔm. Kpe ka À beere
bisa ñ kulu, À dabari mo ga n daabu nda Nga
bicire. À se no, Ize Halaala di ka n kaa hei, ñ
ga À cee no Ikpe Ize.   -Luka 1:35

Ñ na Koo fɔ hei i se. Ñ na i no Koo Haibɔrɔ
fɔ. Meire kaa gɔrɔ À jese gaa. Ñ ga À maa cee
Ihinno, Sawarikɔ, Ikpe Hini kulu Kpe, Baaba
duumiantɛ, Baani kulu Kpe.   -Esayi 9:5

Saa ka à go sendi wɔne gaa, cɔfɔ buru kpaa-
re tai tai fɔ kaa ka ñ daabu. Cɔfɔ jinde fɔ
hunu za buru di kuna ka cii: Bɔrɔ kpe ya ci
a Ize Bineganji ka À gaa a du binekaane. Wa
hangam dam À se.   -Matiyu 17:5

Yesu cii à se: N diÀ kɔ (Ikpe Ize). Wɔ ka À
go sendi n se, Nga no.   -Yohanna 9:37

Mesiya kuna no Ikpetere tɔyom kulu goono
ko gɔrɔ À gaaham kuna.   -Kolosei 2:9

4 YESU CII NGA YA BỌRỌ KA NO

Cɔfɔ À cii ñ se: Wom ya ganda wɔ ncmuŋ yom no. Hεε wɔ beeŋe ncmone no. Wom ya handunya wɔ ncmuŋ yom no. Hεε wɔ ya na ci handunya wɔ ncmone. Yesu cii ñ se: Cimi no A go cii wom se za ñ mana Abulema hei, Hεε ya ci.

—Yohanna 8:23 nda 58

Weibɔrɔ di cii À se: A bei ka Mesiya go kaa, wɔ ka ñ cii À se Ikpe Suubani. Saa ka À kaa, À kaa he kulu kaatere i se. Yesu cii À se: Hεε wɔ ka A go sendi n se, Hεε ya ci Nga.

—Yohanna 4:25, 26

Yesu cii ñ se: Hεε ya ci buuru hundikoni. Bɔrɔ ka à go kaa A dɔ, à si maa heree pai. Bɔrɔ ka à go ka A naane mo, à si maa jo pai.

—Yohanna 6:35

Saa ka A goono handunya kuna, Hεε ya go ci handunya kaari.

—Yohanna 9:5

Yesu cii ñ se kpεεnε: Cimi no A go cii wom se, Hεε ya ci feeji yom kali mee.

—Yohanna 10:7

Yesu cii à se: Hεε ya ci tunuyom nda hundi. Bɔrɔ ka à go naane A gaa, ba akpε bu, à kaa huna.

—Yohanna 11:25

Yesu na jama di no mei ñ ma góro ganda
subu gani fɔ kuna. À na buuru gu di nda ciifi
hinka di zaa. À na beeñe guna ka barika dam
ñ gaa. À na buuru yom di zenji zenji ka ñ no
coobaabaize yom di se. Coobaabaize yom mo
farisi jama se. Ñ kulu ñmaa ka kungu. Ñ na
zenje yom ka ñ cindi meigu cila cena wei
cindi hinka mefɔ. Zanga haibɔrɔ dubu gu sara
ya ñmaa, weibɔrɔ yom nda koo cena yom ba
si.

—Matiyu 14:19-21

Saa ka Yesu ce nda senda cɔfɔ À cii Simɔ se:
Tɔ jina hara bindi ka n taaru hiri ka du ciifi.
Amma Simɔ cii À se: A Jina, i na gbei te ciini
kulu, i mana hɛ fɔ kulu dii. Nda à kulu N
senda bɔm a ga a taaru hiri. Ka Simɔ na taaru
hiri, ñ na ciifi boobo fɔ dimi kuu. Cɔfɔ taaru
di go pati.

—Luka 5:4-6

Cɔfɔ danam hinka fɔ mo go góro fɔnda han-
ga gaa. Ñ maa ñ cii Yesu go bisa. Cɔfɔ ñ kuwa
ka cii: E Kpe, Ni Dafidi ize, N ma suuji cebɛ
i se. Yesu ce ka ñ cee. À cii: Ifɔ no wom go
baa ya te wom se? Ñ cii à se: Kpe i go baa no
i moo yom wɔ ma feeri. Sisibi na Yesu dii. À
na ñ moo yom hama. Maasa maasa ñ te moo.
Ñ na Yesu gana.

—Matiyu 20:30 nda 32-34

6 YESU MESIYA YA TAKAKO NO, KPE MO NO

Ikpe ka À na he kulu taka na duje di tugu
Nga (Yesu Mesiya) dɔ za zamani yom ka ñ
bisa. –Efesei 3:9b

À na he kulu taka. À na he yom ka ñ goono
beene nda he yom ka ñ goono ganda taka. À
na he yom ka bɔrɔ hini ka di nda he yom ka
moo si di taka, za kpeterɛ yom za dabari yom
za meire yom za hini yom. À dɔ no Ikpe na
he kulu taka. À se mo no he kulu goono.

–Kolosei 1:16

Amma maasa kɔkɔrɔ banda jiribi yom wɔ
kuna, Ikpe sendi i se Nga Ize dɔ. Nga no Ikpe
na À dam he kulu tubukɔ, wɔ ka À dɔ mo À
na zamani yom kulu te. –Ebuluwei 1:2

Wa nam Isiraila fuu kulu ma bei siika si ka
Yesu di ka wom kanji, Ikpe na À te Kpe nda
Mesiya. –Diyei Tera yom 2:36

À se no, Mesiya bu ka ye ka huna domi À
ma ci Kpe bukɔ yom bɔm nda hundikoni yom
bɔm. –Lomei 14:9

Ikpe ya naanekpe no, Nga ka À na wom cee
wom ma meigu nda bine fɔ nda Nga Ize, i
Kpe Yesu Mesiya. –1 Kolentei 1:9

YESU MESIYA YA CI BOROK KULU CIITIKO

7

Amma ni, ife se n go ka n nyaize ciiti? Wala ni, ife se n go ka n nyaize fente? I kulu kaa ce Mesiya ciiti kariga jine. —Lomei 14:10

À se no, a go ka n dam Ikpe nda Kpe Yesu Mesiya jine, Nga ka à ba hundikoni yom nda bukó yom ciiti. A go ka n dam Mesiya kaa-yomtere nda à kpeteré bóm. —2 Timote 4:1

Saa ka hee Adamize, A go kaa A deiza kuna nda Ikpe dɔntɔneize halaala yom kulu A banda, A kaa gɔrɔ A kariga deizakpe bóm. Handunya dimi kulu kaa meigu A jine. A ga ñ fee cere zanga kurukó cini ka nga feeji yom fee nda hancini yom. —Matiyu 25:31, 32

À kaa te hanu ka Ikpe ga iburadam yom gunde yom kuna asiiri yom ciiti Yesu Mesiya dɔ a Baaru Hinno bóm. —Lomei 2:16

Yesu na i no mei i ma baaru di fee jama se. I ma te seda mo ka Nga ya ci Borɔ ka Ikpe jisi à ma ci hundikoni yom nda bukó yom ciitikó. —Diyei Tera yom 10:42

Amma i go ka À bei, Nga ka À cii: Hee ya faasa. Hee ya kaa bana. À cii kpεεnε: Kpe ga Nga jama ciiti. —Ebuluwei 10:30

YESU MESIYA HINNE YA CI FANSAKO

H   w  , H   ya ci mee di. De b  rc f   go huro nda A d  ,    kaa du faaba.    kaa huro.    kaa hunu.    kaa du kure d   mo.

—Yohanna 10:9

Yesu cii    se: H   ya ci f  nd   nda cimi nda hundi. B  rc kulu si du ka t   Baaba d   kala nda A d  .

—Yohanna 14:6

   se no, A cii wom se wom kaa bu wom dulum yom kuna. De wom mana cimandi ka H   ya ci, wom kaa bu no wom dulum yom kuna.

—Yohanna 8:24

Ikpe na    ceandi susu noyom b  m Nga gomina gaa fansayom d   ka    goono M  siya Yesu kuna.

—Lomei 3:24

Nga di se mo no, beerem ka    go maani Ikpe gaa Nga d  ,    hini ka    no faaba t  nante za ka    go hunu ko huro    se Ikpe d  .

—Ebuluwei 7:25

Kala    d   hinne no b  rc go du faaba. Maa f   kulu si kpeene bee  e cire ka Ikpe no iburadam se ka    gaa tilasi i ma du faaba.

—Diyei T  ra yom 4:12

YESU MESIYA HINNE YA CI FANSAKO

9

Ikpe na wom dam Mesiya Yesu kuna. Ikpe na Mesiya te i se haikusutere ka A hunu A do. Watom Nga ya ci i ceyom susu. Nga ya ci i halaalandiyom. Nga ya ci i fansayom.

—1 Kolentei 1:30

A na Nga bom no ka bu i sabu se zama Nga ma i fansa he lalo kulu gaa. A ma i hinnandi mo ka i te Nga nymone jama, i ma ci himmantse yom gbei hinno yom se. —Titu 2:14

Wom mo Baaba saabu, Nga ka A na i to i ma du ba halaalante yom tubu gaa ka a goo-no kaari kuna. A na i kaa kube hini kuna ka kpeinda i yom Nga Ize Bineganji kpetere kuna. A Iza kuna mo i du fansayom A kuri do, watom A go ka i yaafa nda i dulum yom. —Kolosei 1:12-14

Hee Adamize, A kaa no ya ceeci he ka a dere ka a faaba. —Luka 19:10

N go dooni teji fo te ko cii: Ni, N to N ma tira di zaa ka seda yom pati zama n na N dumbu. N kuri gaa no N na i fansa Ikpe se dimi kulu kuna nda deene kulu kuna nda jama kulu kuna nda laabu kulu kuna.

—Kaayomtere 5:9

Hali ya mo maasa Ikpe na i ceandi susu Mesiya kuri gaa. A se no, Ikpe ga i faaba Nga binetone kambe Mesiya do. —Lomei 5:9

Yesu kuna mo i gunda fansayom A kuri gaa. A go ka i yaafa mo nda i dulum yom nda zanga Ikpe gomini haizici goono nda.

—Efesei 1:7

Wone ya ci A kuri, alikawali teji teyom ijmcne ka à munu boro boobo guribi dulum yaafayom sabu se. —Matiyu 26:28

Wom go bei mo zanga Ikpe na wom fansa wom goonoyom konu gaa, goonoyom ka wom tubu wom cee yom do. A mana wom fansa nda he yom ka ñ halaci zanga anzerefu wala wura. Amma A na wom fansa no nda Mesiya kuri beerekpe ka à hima zanga feejiize kuri, feejiize ka à sinda mereyom do, à sinda tombi ba nungu fo. —1 Piee 1:18, 19

Amma de i go dira kaari kuna zanga Ikpe bumbum goono kaari kuna, i ci afó meiguyom kuna nda cere. A Ize Yesu Mesiya kuri mo, à go ka i hinnandi dulum kulu gaa. —1 Yohanna 1:7

FAABA GOONO NAANE GAA MESIYA KUNA

11

Gomini dɔ no Ikpe na wom faaba naane gaa. À bine mana hunu wom dɔ. Ikpe noyom no.

—Efesei 2:8

Nga di sε, za ka Ikpe na i ceandi susu naane gaa, baani tε i yom nda Ikpe game i Kpe Yesu Mesiya dɔ.

—Lomei 5:1

Ǹ cii à sε: N ma naane Kpe Yesu Mesiya gaa, n kaa du faaba, ni nda n fuu kulu.

—Diyei Tera yom 16:31

Bɔrɔ kulu ka ǹ na à hei Ikpe dɔ, handunya gaanjmaakɔ no. Gaanjmaayom ya ci i naane ka à go gaanjmaa handunya bɔm.

—1 Yohanna 5:4

Ǹ cii À sε: Ifɔ i ma tε ka gbei tε Ikpe sε? Yesu tu ǹ sε ka cii: Wɔne ya ci gbei ka à sabा Ikpe sε, wom ma naane wɔ ka À dɔntɔm.

—Yohanna 6:28, 29

Amma ǹ na he wɔne yom hantum no domi wom ma naane ka Yesu ya ci Mesiya, Ikpe Ize. À naaneyom gaa mo, wom ma du hundi À maa gaa.

—Yohanna 20:31

Zanga beeñe yom mooru ganda, ya no À bɔrɔhinnotere beeri beerem ka ñ go hamburÀ se. Amma Ikpe bɔrɔhinnotere bo goono beeniyom si beerem ka ñ go hamburÀ se. À ceyom susu mo goono haama yom kala ka kpei haama yom. –Ikpe Sifayom 103:11, 17

Mee ya hima Ni Ikpe, Ni ka N go yaafa nda dulum yom? N go diniga N tubu ka à cindi dulum yom. Ikpe si Nga binetɔnɛ je beeniyom si bo domi bɔrɔhinnotere teyom kaani À se.

—Mice 7:18

N bɔrɔhinnotere beeri kala à bisa beeñe yom gaa. N naane tɔ kala beeñe buru yom dɔ.

—Ikpe Sifayom 108:5

Ikpe bɔrɔhinnotere sabu se no i si halaci. À suuji si beeni pai. À suuji wɔ iteji no mo ka à bo kulu. E Ikpe, N naane yom beeri.

—Yeremi Wuuruyom 3:22, 23

À na i faaba, à mana ci ceyom susu gbei ka i te sabu se bo. Suuji ka À gunda i se bɔm no À na i faaba. À na à te no heiñom teji ka à go ka i nyume dɔ nda Biya Halaala ka À go ka i tejandi dɔ.

—Titu 3:5

Wa kaa maasa. I ma lasabu cere banda. Ya no Kpe Ikpe go cii. Ba ka wom dulum yom ciire, ñ kaa ci ikpaare tai tai zanga nezi cine. Ba ka ñ ci iciire coi, ñ kaa ci ikpaare zanga haabu tafa cine.

—Esayi 1:18

Biya Halaala nda weihiji di mo cii: Kaa. Borɔ ka à go maa mo à ma cii, kaa. Borɔ ka à go maa jo mo, à ma kaa. —Kaayomtere 22:17

Hei, borɔ kulu ka à go maa jo, à ma kaa hari dɔ. Ba wom sinda nooru, wa kaa. Wa dei ka ñmaa. Oò, wa kaa ka dufɛ nda waa dei. Wa ñ dei, nooru si, banayom si.

—Esayi 55:1

Jingaru beeri ñmɔne jiribi beenante Yesu ce ka jinde zaa. À cii: De borɔ fɔ maa jo, à ma kaa A dɔ ka ham.

—Yohanna 7:37

Ka Yesu di ya di, À bine tɔ. À cii coobaabaize yom se: Wa nam koo cena mo ma kaa A dɔ. Wa si ñ ganji. Beerem zanga koo cena yom wɔ, ñ ñmɔne no Ikpe Kpetere.

—Maaku 10:14

Wa kaa A dɔ wom kulu ka wom fariga nda jerɔ timɔ jerεyom. Hee mo, A kaa wom no hulonzom.

—Matiyu 11:28

14 BỌRỌ KULU MANA CI IKPẸ IZE

Wone gaa no, ñ go ka Ikpe ize yom nda Ibilisi ize yom fayanka. Boro kulu ka à si bo ceyom susu gbei te, akpe mana ci Ikpe ọmone. Ya no, boro ka à si baa nga nyaize mo.

–1 Yohanna 3:10

Beerem kulu ka Ikpe Biya go dam fondo, ngei wɔ Ikpe ize yom no. À mana ci tamtere biya no wom ta hali wom ma goono hamburu kuna kpeene. Ikpe Biya kootere damyom no wom ta, wɔ ka À gaa i go kuwa, Baaba, A Baaba.

–Lomei 8:14, 15

À gaa no, beerem ma si wom yance. Wom ma goro ihinno, Ikpe ize yom ka ñ sinda taali zamani beerem siirante nda ilaalo wɔ kuna. Ñ game kuna mo wom go kaari zanga fitila handunya kuna.

–Filipei 2:15

À se no Kpe cii: Wa hunu ñ bindi kuna. Wa fee ndei. Wa si lamba he ziibɔ gaa. A kaa wom ta. Hee ya kaa te wom se Baaba. Wom mo, wom kaa te A se koo yom, koo haiboro yom nda koo weiboro yom. Kpe, he kulu Dabarikpe cii ya di.

–2 Kolentei 6:17, 18

Amma beerem kulu ka ñ na À ta ka naane À maa gaa, À na ñ no dabari ñ ma ci Ikpe ize yom.

–Yohanna 1:12

Bineibaai gbei yom bine terekpare no ñ goono. Ngei neya, zina nda meiguyom za ñ mana hiji nda ziibi nda hawizetere nda tooru ganayom nda zimatere nda iberetere nda zoji nda cense nda bine fute, kakɔ nda feefee nda fɔndɔ ɲmani ɲmani nda molaga nda bɔrɔ wigom nda baji ham ka bugu nda hanasua nda he nge yom di dimi kulu. Ka simba he nge yom di, a go wom kaabaaru ka jisi zanga a jina ka à cii kɔ. Bɔrɔ ka à go he nge yom di dimi te, akpe si Ikpe kpeterere tubu pai.

—Galatei 5:19-21

I ma dira nda cimi zanga zaari, à mana ci nda hanasua nda baji ham ka bugu nda zina nda baayom futu nda zoji nda cense. Amma wa Kpe Yesu Mesiya faka. Wa si saale dam bineibaai gaa ka à baayom futu yom te.

—Lomei 13:13, 14

N ma si dufɛ ciireyom guna ka à go boosu gasiya kuna ko dendì mɔsɔ mɔsɔ. Kokɔrɔ banda à hima à ga n nama zanga gondi cine. À ga n cofi zanga gazama cine.

—Yaase yom 23:31, 32

16 CIMI NDA GBEI HINNO SI WASA

Yesu cii à se: N ma baa Kpe n ñmone Ikpe nda n bine kulu nda n hundi kulu nda n lasabu kulu. Nga di ya meire beeri. Nga di mo ya ci meire sintine. Ihinkanté mo hima meire di ka à cii: N ma baa n gɔrɔkasine zanga n bɔm.

—Matiyu 22:37-39

Saa ka Yesu hunu ka huro fɔndɔ haibɔrɔ fɔ zuuru ka kaa sɔmbu à jine. À na À hā ka cii: Coobaaba hinno, ifɔ no ya te ka hundi ka à si beeni tubu? Cɔfɔ Yesu tu ka cii à se: Ifɔ se n go ka A cee ihinno? Bɔrɔ si ka à cii ihinno kala Bɔrɔ fɔlɔnku. Nga ya ci Ikpe. N go meire yom bei. N ma si zina. N ma si bɔrɔ wi. N ma si zee. N ma si te tangari sèda. N ma si bɔrɔ fɔ kulu zamba. N ma beere te n nya nda n baaba se. À tu Yesu se ka cii À se: Coobaaba, meire yom wɔ kulu no a gana za a goono haiwazuise. Yesu bine na à guna nda baakasine. À cii à se: He fɔ na n gazia. Kpei, n ma n haibarika ka n gunda neera ka noorua farisi talika yom se. N kaa du haizici jisante bεεne kuna. N ma kaa ka bundu gaaranté zaa ka A gana. Amma bɔrɔ di moojine diibi nda senda. À dira nda binesere zama haibarika no à gunda hali ñ ci mɔɔ. —Maaku 10:17-22

Wa si nam ñ ma wom zamba. Borɔ si Ikpe haaru. He ka borɔ go duma, nga no à kaa wi.

—Galatei 6:7

Koo cena yom, borɔ fɔ kulu ma si wom dərandi. Borɔ ka à bo ceyom susu gbei te, nga ya ci borɔ ceante susu zanga Yesu ci Cesusukpε. Borɔ ka à bo dulum te, Ibilisi dɔ no à hunu. Za sintine no Ibilisi cini ko dulum te.

—1 Yohanna 3:7, 8a

Beerem ka ñ mana cesusu si Ikpe kpetere tubu. Wom go ya di bei ba? Wa si wom bom dərandi. Za hawiize yom, za tooru ganakɔ yom, za zinateeri yom, za haruciwei yom, za babarakpε yom, za zee yom, za he baakɔ futu yom, za bajiwi yom, za borɔ wookɔ yom, za kɔmkɔ yom, ñ ba afɔ si ka à ga Ikpe kpetere tubu.

—1 Kolentei 6:9, 10

Amma wom ma Sendi di dam teyom kuna. Wa si wom bom no hanga damyom hinne se ka wom bom zamba.

—Yakɔfu 1:22

De borɔ fɔ ka à mana ci he fɔ go tamma nga ya he fɔ no, à bom no à go zamba.

—Galatei 6:3

18 DULUM YA KAANDA BUYOM

Bɔrɔ fɔlɔnku dɔ dulum huro handunya.
Dulum mo sabu sɛ bu huro. À sɛ no zanga ya
bu dira bɔrɔ kulu bɔm zama bɔrɔ kulu na
dulum tɛ. -Lomei 5:12

À gaa no, bineibaai ka à tɛ gunde à go
dulum hei. Dulum mo ka à tɔ, à go kaanda
bu. -Yakɔfu 1:15

Dulum haali wɔ lasabu ya ci bu. Biya
Halaala mo lasabu ya ci hundi nda laakali
kane. Dulum haali lasabu wɔ iberetere no Ikpe
sɛ zama à si bɔm yeti ganda Ikpe fɔnda sɛ. À
si hini ka à tɛ mo. -Lomei 8:6, 7

Bɔrɔ ka à go dulum tɛ ya kaa bu. Koo si nga
baaba taali banandi zaa, baaba mo si nga koo
taali zaa. Bɔrɔ ceantɛ susu gaa no ceyom susu
kaa gɔrɔ amma teyom lalɔ kaa gɔrɔ bɔrɔ lalɔ
bɔm. -Ezicieli 18:20

Amma à saba i bine ma kaani ka faihā. N
ceene wɔ, à bu no. À bine ye hundi gaa. À
dere, i ye ka di à. -Luka 15:32

Ceyom susu kaanda hundi amma bɔrɔ ka à
go ka ilaalɔ hamine à kaa bu garu.
-Yaase yom 11:19

Ikpe na Yesu dahirandi nda dabari ka Yesu ya Ikpe Ize no Biya Halaala dɔ à tunandiyom bukɔei game gaa. –Lomei 1:4

Saa ka à na nga di ci, cɔfɔ À na jinde zaa nda gaabi ka cii: Lazaa, hunu tere. Bukɔa bine hunu. À cee yom nda à kambe yom goono di-dijante nda cesenje. À mooduma goono daabante nda zara. Yesu cii ñ se: Wa à feeri. Wa à nam à ma kpei. –Yohanna 11:43, 44

Yesu maani ka daari ka à kuna ñ na bukɔa dam hama. À zaakɔei ce. Cɔfɔ À cii: Haiwasu, A go cii n se n ma tunu. Cɔfɔ bukɔ di tunu ka gɔrɔ. À sinti ko sendi. Yesu na à yeti à nya se.
–Luka 7:14, 15

À se no, A Baaba go baa Hee zama A go ka A hundi no, ya ye ka à ta kpεεnε. Ba bɔrɔ fɔ si ka à ga à ta A gaa amma Hee ya ga à no nda A bom. A gunda hini ka à no. A gunda hini mo ka ye ka à ta. A Baaba dɔ no A du meire wɔne. –Yohanna 10:17, 18

Hee ya ci Hundikpe. A bu no dom, maasa bine A bo hunu jiiri dubu nda dubu yom. Ami. A gunda ciyoma nda bu lantanaize yom. –Kaayomtere 1:18

N ma si bara nda ikpè ñmani fɔ yom kala Hεε, Ikpè hinne.

N ma si tooru zozogu n bɔm sɛ. N ma si himandi fɔ kulu tε ka à goono beeñe kuna wala ganda bɔm wala hari kuna ganda cire. N ma si jendε biri ñ sɛ. N ma si mei ñ sɛ mo....

N ma si ze nda Kpe Ikpè, n ñmɔne Ikpè maa kɔnu kɔnu domi Kpe Ikpè si bɔrɔ ka à na Nga maa cii kɔnu kɔnu guna zanga à sinda taali.

N ma hulonzom hanu jε ka à halaalandi zanga Kpe Ikpè, n ñmɔne Ikpè na n dam. Jiribi idu no n taabi ka n gbei kulu ku-bandì....

N ma beeñe tε n baaba nda n nya sɛ zanga Kpe Ikpè, n ñmɔne Ikpè na n no mei.

N ma si bɔrɔ wi.

N ma si zina.

N ma si zee.

N ma si tε tangari seda n gɔrɔkasine bɔm.

N ma si n gɔrɔkasine wende kɔdε tε. N gɔrɔkasine hundi wala à fari wala à banya wala à kɔngɔ ma si n dam molaga. Ya no à hau wala à farika wala hε fɔ kulu ka à ci n gɔrɔkasine ñmɔne.

-Fɔnda Yaarayom 5:7-21

Ikpe moo yom go ka iburadam gɔrɛ guna. À go di bɔrɔ fɔ fɔ cee diro yom kulu. Kube wala bu bicire si nungu ka ilaalo tekɔ yom hini ka ngei bɔm tugu. –Yobu 34:21, 22

Bɔrɔ hini ka nga bɔm tugu nungu tugante kuna ka A si di à no? Ya no Kpe Ikpe go cii. Hεε, A go bεεnε nda ganda tɔnandi. À na ci cimi no ba? Kpe Ikpe go cii ya di.

–Yeremi 23:24

De a ziji ka kpei hali bεεnε, N goono nungu di. De a zumbu ka kpei ciyoma ka kani, à go, N goono nungu di mo. Dahiri no, kube mana ci kube N se. Ciini go kaari zanga zaari. Kube nda kaari, ñ kulu afɔ no N se.

–Ikpe Sifayom 139:8 nda 12

Kpe Ikpe moo yom go guna nungu kulu. À go di ilaalo nda ihinno. –Yaase yom 15:3

Takahε ba afɔ si tugante Ikpe jine, amma À go ka ñ kaatere. Terekpare no ñ kulu goono. À moo goono ñ kulu gaa, Nga ka à se tilasi i ma i tegbei deede. –Ebuluwei 4:13

He fɔ kulu ka à goono tugante ñ ga à kaatere. He kulu ka à goono daabante mo ñ ga à bei ka jisi terekpare. –Luka 8:17

**22 IKPÈ KAA ZAM KA GANAK
YOM BÒNANDI, BEENIYOM SI**

Hee Adamize, A ga A beeñe dɔntɔneize yom dɔntɔm ñ ma dəreyom kulu kaa A kpeterè kuna. Ñ ma beerem ka ñ go gbei laalɔ te kaa mo. Ñ ga ñ cetu nini futu kuna, nungu ka hẽni nda hinje kaamayom goono.

—Matiyu 13:41, 42

Amma nda sendi fɔlɔnku Ikpe na maasa beeñe nda maasa ganda jisi nini se. À go ka ñ je ciiti hanu se ka à kuna À kaa beerem ka ñ si ka Ikpe gana ciiti ka ñ halaci. —2 Piee 3:7

Beerem nge yom di kaa du banandi ka à ci halaciym, beeniyom si. Ñ ga ñ fee nda Kpe mooduma nda À gaabi deizakpe mo.

—2 Tesalonikei 1:9

Cimi no A go cii wom se, he kulu ka wom go hɔ handunya wɔ kuna ñ na à hɔ kɔ beeñe kuna. He kulu mo ka wom go feeri handunya wɔ kuna, ñ na à feeri kɔ beeñe mo.

—Matiyu 18:8

Ngei wɔ kaa kpei ciiti ka à si beeni kuna. Amma bɔrɔ ceante susu yom wɔ moo kaa huro hundi ka à si beeni kuna.

—Matiyu 25:46

Ikpe na hanu fɔ jisi ka à gaa À kaa ciiti handunya kulu se nda ceyom susu. Bɔrɔ ka À jisi gaa no, À ga à te. Ikpe na À tabatandi bɔrɔ kulu se za ka À na Bɔrɔ di tunandi bukɔei game. -Diyei Tera yom 17:31

Kpe njmaani ka Nga ganakɔ yom kaa taabi kuna. À njmaani ka beerem ka ñ mana cɔandi susu jisi ciiti hanu se ñ ma du bɔnandiyom.

-2 Piee 2:9

A binebaakɔ yom, i ma baa cere domi baakasine wɔ Ikpe dɔ no à hunu. Bɔrɔ kulu ka à gunda baakasine, ñ na à hei Ikpe dɔ. À go ka Ikpe bei mo. -1 Yohanna 4:17

Bine, zanga ñ jisi iburadam yom se, ñ ma bu ce fɔlɔnku, à banda ciiti ma kaa.

-Ebuluwei 9:27

Tilasi no i kulu ma ce Mesiya ciiti kariga jine hali bɔrɔ kulu ma du nga teyom bɔm ka simba nda he ka à te saa ka à goono gaaham kuna, de ihinno no wala ilaalo no.

-2 Kolentei 5:10

Ya di no, i kulu afɔ fɔ, i ga i jinde deede Ikpe se. -Lomei 14:12

Amma gomini noyom ce à mana ci zanga dèrejom wɔ. Bɔrɔ fɔlɔnku dèrejom gaa jama bu. Hali ya mo Ikpe gomini nda gomini noyom ka à hunu bɔrɔ fɔlɔnku dɔ Yesu Mesiya, nga di ba ka tɔntɔnu jama se.

—Lomei 5:15

Ikpe go hungu bɔmbɛerɛkpɛ yom amma À go gomini no bɔrɔ baanc yom se.

—1 Piee 5:5b

Wom go ka i Kpe Yesu Mesiya gomini bei. Ba ka barikakpɛ no, À na Nga bɔm te talika wom sabu se zama À talikatɛra gaa wom mo te barikakpɛ yom.

—2 Kolentei 8:9

I ma Ikpe saabu À noyom se ka à sinda cine.

—2 Kolentei 9:15

Amma nungu ka dulum ba, gomini ba ka bisa. Dulum dabari bu kuna. Ya no gomini mo ma dabari ceandiyom susu kuna hundi ka à si beeni se, i Kpe Yesu Mesiya dɔ.

—Lomei 5:20b, 21

Diya yom kaanda seda nda dabari bambata Kpe Yesu tunandiyom bukɔei game bɔm. Cɔfɔ gomini bambata zumbu ñ kulu bɔm.

—Diyei Tera yom 4:33

Cimi no Ikpe mana i dom zam ka bei mure amma maasa À go ka iburadam kulu nungu kulu no mei ñ ma tuubi ka bëre.

—Diyei Tera yom 17:30

A go cii wom se, awo. Amma de wom mana tuubi, wom kulu kaa halaci zanga ya di.

—Luka 13:3

À cii: Wa tuubi zama beeñe kpeteré maani.

—Matiyu 3:2

Nga di se, wom ma tuubi ka bëre zama Ikpe ma wom dulum yom tuusu. Saa di gaa baani lókaci yom ma zumbu za Kpe do.

—Diyei Tera yom 3:19

Bòrò ka à go ka nga dulum yom tugu si te barikakpe pai. Amma bòrò ka à go ka nga dulum yom cii ka ñ nam mo, à go du suuji.

—Yaase yom 28:13

Binesere dimi ka Ikpe go baa, à go kaanda bòrò tuubi do hali à ma du faaba se. Tuubi mo no bòrò si tunandi. Amma binesere ka à hunu handunya do, à go kaanda bu.

—2 Kolentei 7:10

A go cii wom se, ya no faihã goono Ikpe dɔntɔneize yom jine dulumkoni fɔlɔnku sabu se ka à tuubi.

—Luka 15:10

26 DULUM ॥MCNE YAAFAYOM

De bɔrɔ laalɔ banda bɛrɛ nga dulum kulu ka
à tɛ sɛ ka à ŋmɔne sendi kpaare yom kulu jɛ,
dahiri akpɛ kaa hunu. À ma tɛ mo hɛ ka à
saba nda ceyom susu. À gaa no, à kaa hunu,
à si bu. –Ezicieli 18:21

Bɔrɔ laalɔ ma nga fɔndɔ nam. Bɔrɔ zam ka
ci ceante susu mo ma fee nda nga lasabuyom.
À ma ye Kpe Ikpe dɔ, wɔ ka À gunda
akpɛ sisibi. À ma ye i ŋmɔne Ikpe dɔ domi
Ikpe si fariga nda yaafayom. –Esayi 55:7

De wom na beerem yaafa nda ñ taali yom,
wom Baaba mo ka À goono beeñe À go wom
yaafa. –Matiyu 6:14

Yesu wɔ dɔ ñ go dulum yaafayom baaru fée
wom sɛ... Ikpe na Yesu wɔ beerandi Nga
kambɛñmaa gaa À ma ci Hinikpe nda Faa-
bakɔ. Ikpe na à tɛ no zama Isiraila ize yom
ma tuubi ka du yaafayom ngei dulum yom
gaa. –Diyei Tera yom 13:38b; 5:31

Guna, A go cɛ gambu mee gaa ka karu. De
bɔrɔ fɔ maa A jinde ka nga gambu mee feeri,
A kaa huro à dɔ ka ŋmaa ndaà. Akpɛ mo ma
ŋmaa nda Hɛɛ. –Kaayomterɛ 3:20

Ikpe gomini ka à go kaanda faaba, à hunutere bɔrɔ kulu sε. Gomini nga di go ka i cεbe i ma fee nda Ikpe hungue nda handunya he baayom futu. I ma huna mo nda laakali nda ceyom susu nda Ikpe ganayom maasa zamani wɔ kuna. –Titu 2:11, 12

Wom ma lasabu nda he yom ka ñ goono beeñe, à na ci he yom ka ñ goono ganda.

–Kolosei 3:2

Wom ma si meigu he fɔ kulu gaa nda kube gbei yom ka ñ si hei amma zati wa bɔgu ñ bɔm. –Efesei 5:11

Wa si baa handunya wala he yom ka ñ goono handunya. Bɔrɔ kulu ka à go baa handunya, baakasine Baaba sε si akpe kuna.

–1 Yohanna 2:15, 16

Wom ci zanga zinateeri yom zama wom go kpaasitere tε nda handunya. Nga ya ci iberetere nda Ikpe. Wom go ka nga di bei ba?

–Yakɔfu 4:4

Wa nyume. Wa wom bɔm hinnandi. Wa fee nda ilaalo teyom À jine. Wa ilaalo nam.

–Esayi 1:16

De bɔrc fɔ goono Mesiya kuna, nga ya ci takahs teji. He zeeno yom bisa. Guna, he kulu te iteji. —2 Kɔlentei 5:17

Yesu tu à sε ka cii: Cimi cimi A go cii n sε: De ñ mana bɔrc hei iteji, à si hini ka di Ikpe kpetere. —Yohanna 3:3

A kaa wom no bine teji. A kaa biya teji dam wom kuna. Wom gaaham kuna mo no A kaa bine sεndε kaa ka wom no bine hinno, basi ñmɔne. —Ezicieli 36:26

De wom go bei Nga ya cesusu no, wom ma bei mo bɔrc kulu ka à go cεyom susu gbei tε, À dɔ no ñ na akpe hei. I go bei ka bɔrc kulu ka ñ na à hei Ikpe dɔ, à bo ka nga bɔm jε no. Ilaalɔ si à dii. —1 Yohanna 2:29; 5:18

Ya bine no, wom kuna afɔ yom gɔrc dom. Amma Ikpe na wom nyume. À na wom halaalandi. À na wom cεandi susu Kpe Yesu maa gaa nda i ñmɔne Ikpe Biya dɔ.

—1 Kɔlentei 6:11

Ñ na wom hei iteji, à mana ci dimiize ka à sara gaa amma dimiize ka à si sara gaa. Dimiize di ya ci Ikpe Sendi hundikoni ka à sinda beeniyom. —1 Piee 1:23

Wom mo, dom wom gɔrɔ bukɔ yom wom taali yom nda wom dulum yom sabu se. À na i tunandi mefɔ Mesiya banda.

—Efesei 2:1 nda 6a

Nga bumbum na i dulum yom jere Nga gaaham kuna saa ka ñ na À kanji tuuri gaa zama i ma bu dulum yom se ka huna mo ceyom susu se. Wom du baani mo À bulaala mee yom gaa.

—1 Piee 2:24

Za ka Ikpe na wom tunandi Mesiya banda, wom ma hε yom ceeci ka ñ goono beene. Nungu di no Mesiya goono ko gɔrɔ Ikpe kambejmaa gaa. Wom ma lasabu nda hε yom ka ñ goono beene, à na ci hε yom ka ñ goono ganda. Wom bu. Wom hundi yom bine goono tugante nda Mesiya Ikpe dɔ.

—Kolosei 3:1-3

Beerem ka ñ ci Mesiya ɲmone yom ñ na ngei dulum haali kanji nda à baayom futu yom nda à bineibaai.

—Galatei 5:24

Zanga ya wom mo, wa wom bɔm lasabu zanga bukɔ yom dulum se. Wa wom bɔm lasabu wom ya hundikoni yom no Ikpe se Mesiya Yesu kuna.

—Lomei 6:11

30 HUNDI KA À SI BEENI

Amma bɔrɔ ka à go duma hε ka à kaani Biya Halaala sε, hundi ka à si beeni no à kaa wi Biya Halaala dɔ. —Galatei 6:8b

Zanga Moisi na gondi sombu beeñe ganji kuna, ya no tilasi ñ ma Hεε Adamize mo sombu. Nga di ma tε no zama bɔrɔ kulu ka à go naane À gaa, à ma si halaci amma à ma du hundi ka à si beeni. —Yohanna 3:14, 15

Hundi ka à si beeni bine neya, ñ ma N bei, Ni Ikpe Cimikpe fɔlɔnku. Ñ ma Hεε Yesu Mesiya bei mo, Hεε wɔ ka N dɔntɔm.

—Yohanna 17:3

Bɔrɔ ka à go naane Ize di gaa gunda hundi ka à si beeni. Bɔrɔ ka à si naane Iza gaa si du hundi pai, amma Ikpe binetɔñe goono à bɔm.

—Yohanna 3:36

Dulum banandi ya ci bu, amma Ikpe gomini noyom ya ci hundi ka à si beeni i Kpe Mesiya kuna.

—Lomei 6:23

Cimi cimi, A go cii wom sε, bɔrɔ ka à go hanga dam A sendi sε, à naane mo wɔ ka À na A dɔntɔm, akpe gunda hundi ka à si beeni. À si kaa ciiti dɔ amma à bisa bu gaa ka tɔ hundi dɔ.

—Yohanna 5:24

Biya Halaala bumbum nda i biya go te seda ka i yom wɔ Ikpe ize yom no. —Lomei 8:16

Bɔrɔ ka à gunda Ize, à gunda hundi di. Bɔrɔ ka à sinda Ikpe Ize, à sinda hundi di. A na wɔne yom hantum wom se no, wom ka wom go naane Ikpe Ize maa gaa domi wom ma bei wom gunda hundi ka à si beeni. Wom mo naane Ikpe Ize maa gaa.

—1 Yohanna 5:12, 13

Bɔrɔ ka à gunda A meire yom ko ka ñ gana, akpe go baa Hεε. Bɔrɔ ka à go baa Hεε, A Baaba mo go baa ra. Hεε mo, A go baa ra. A ga A bɔm kaatere à se. —Yohanna 14:21

Ceyom susu nafa ya ci laakalikane. Ceyom susu tukunsi mo ya ci bine kuna baani nda naane cimcimantε, beeniyom si.

—Esayi 32:17

Za ka wom ci koo yom Ikpe na nga Iza Biya dɔntɔm wom bine yom kuna. À go kuwa ka cii: Baaba, a Baaba. —Galatei 4:6

À gaa no i go bei i goono Ikpe kuna nda gɔrε, Nga mo goono i kuna nda gɔrε zama i gunda À Biya. —1 Yohanna 4:13

**32   MESIYA KA À GOONO I
KUNA KAANDA BINEKAANE**

Maasa A go kaa N dɔ. A go ka nge yom di cii handunya kuna domi ñ ma du A binekaane tɔnante ñ kuna.   –Yohanna 17:13

A ye ka di wom. Wom bine yom kaa kaani. Bɔrɔ kulu mo si wom binekaane di kaa.

–Yohanna 16:22b

Ikpe kpeterɛ wɔ à mana ci ɲmaa nda ham amma ceandiyom susu nda laakalikane nda faihā Biya Halaala kuna.   –Lomei 14:17

Ñ na a kanji Mesiya banda. Nda à kulu a go huna amma à mana ci hɛɛ ya go huna. Mesiya ya go huna a kuna. Hundi wɔ ka a go huna nda maasa gaaham kuna, a go huna no nda naane. A go naane Ikpe Ize gaa, Nga ka à baa hɛɛ ka Nga bɔm no ka bu a sabu sɛ.

–Galatei 2:20

A na nge yom di cii wom sɛ no domi A binekaane ma gɔrɔ wom kuna, wom binekaane mo ma tɔ.   –Yohanna 15:11

N nam a go fɔndɔ ka à kaanda hundi bei. Faihā tɔnante goono N jine. N kambeñmaa dɔ mo binekaane yom goono, beeniyom si.

–Ikpe Sifayom 16:11

Bɔrc kulu ka à se wom na wom bɔm no zanga tam yom ka à gana, wom tε bɔrc di kpε tam yom noya. Wom go ya di bei ba? De dulum sε no wom go wom bɔm no, bu dɔ no à kpeinda wom. De bine Ikpe ganayom sε no wom go wom bɔm no, cεandiyom susu dɔ no à kpeinda wom.

—Lomei 6:16

À saba mo wom ka wom goono kankami kuna Ikpe ma wom no hulonzom i banda. Nga di kaa tε saa ka Yesu hunutεrε za bεεnε nda nga dɔntɔneize dabarikpε yom. Ñ kaa nini belle kuna ka faasa beerem gaa ka ñ si Ikpe bei nda beerem gaa ka ñ si ka i Kpe Yesu Mesiya Baaru Hinno gana. Beerem nge yom di kaa du banandi ka à ci halaciym, beeniyom si. Ñ ga ñ fee nda Kpe mooduma nda À gaabi deizakpε mo.

—2 Tesalonikei 1:7-9

À go, hunkuna A go barika nda laaliyom dam wom jine. Barika damyom goono de wom go Kpe Ikpe, wom ȷmɔne Ikpe meire yom gana. Meire yom di no A go jisi wom se hunkuna. Amma de wom si Kpe Ikpe, wom ȷmɔne Ikpe, meire yom gana, laaliyom goono wom gaa.

—Fonda Yaarayom 11:26-28a

À se no, bɔrɔ kulu ka à kaa cii iburadam yom jine nga ci A ȱmɔne, Hεε mo A kaa cii A Baaba ka À goono beeñe jine akpε ya A ȱmɔne no. Amma bɔrɔ kulu ka à ga A ze iburadam yom jine ka cii nga si A bei, Hεε mo A kaa cii A si à bei A Baaba ka À goono beeñe jine.

—Matiyu 10:32, 33

Senda ya ci, de n yɔɔda à gaa ka cii nda n mee Yesu ya ci Kpe ka naane n bine kuna, Ikpε na À tunandi bukɔei game, Ikpε ga n faaba. Bine dɔ no bɔrɔ go naane ka du cean-diyom susu. Mee mo no bɔrɔ go seda nda, ka du faaba.

—Lomei 10:9, 10

Bɔrɔ kulu ka à go ka Iza ze, akpε sinda Baaba. Bɔrɔ ka à cii nda nga mee nga wɔ Ize di ȱmɔne no, akpε gunda Baaba mo.

—1 Yohanna 2:23

Bɔrɔ kulu ka à go maa hawi nda Hεε nda A sendi yom, Hεε mo Adamize, hawi ga A dii nda akpε. Saa ka A kaa kaa A deiza kuna nda Baaba ȱmɔne kuna nda Ikpε dɔntɔneize halaala yom hawi ga A dii akpε se.

—Luka 9:26

Wa wom bɔm ci bɔrɔ. Wa batu. Wom zojikari, Ibilisi go wom hundi ka dure zanga muusu beeri. À go ceeci bɔrɔ ka nga ma ñmaa.

—1 Piee 5:8

N ma ñ moo yom feeri hali ñ ma du ka bere ka hunu kube kuna ka huro kaari kuna. Ñ ma du ka hunu mo Setam dabari kuna ka ye Ikpe ðɔ zama ñ ma du yaafayom ngei dulum yom gaa. Ñ ma du tubu mo naanekɔ yom banda, nge yom ka Ikpe go ka ñ halaalandi.

—Diyei Tera yom 26:18

À banda Biya Halaala na Yesu boi ko kpeindàÀ ganji kuna Ibilisi ma À sui. Yesu bine cii À se: Kpei Setam, Ikpe Sendi hantumantɛ go cii: N ma Kpe n ñmɔne Ikpe beerandi ka tamterɛ Nga hinne se. Ibilisi bine na À nam. Cɔfɔ Ikpe ðɔntɔneize yom di maani ka À sajo.

—Matiyu 4:1 nda 10, 11

À banda, a nyaizei, wa gaabi dam Kpe kuna nda À dabari gaabikoni kuna. Wom ma wangu jiinei kulu dam ka Ikpe na wom no. À gaa no wom du ka hini ka cε ka gaaba nda Ibilisi cembere yom.

—Efesei 6:10, 11

36 GAAJMAAYOM SETAM BOM

À se no, za ka ize yom gunda ba kuri nda gaabasi kuna, Nga Bumbum mo meigu ndei nge yom di gaa. À na à te zama bu dɔ À ma Ibilisi ka à ci bu dabarikpe te kɔnu.

—Ebuluwei 2:14

À se no, Ikpe Ize hunutere À ma Ibilisi gbei yom halaci. —1 Yohanna 3:8b

Ifɔ ya ga i fee nda Mesiya baakasine ka À gunda i ss? Taabi no wala kankami wala guru-guze, wala heree wala banji wala kataru wala takuba? Amma he yom wɔ kulu kuna i gaa-jmaa ka bisa gaa-jmaayom, wɔ ka À baa i yom dɔ. —Lomei 8:35 nda 37

Nga di se, wa bom yeti ganda Ikpe se. Wa hungu Ibilisi, à zuuru ka mooru wom. Wa maani Ikpe, Nga mo À maani wom.

—Yakɔfu 4:7, 8a

Saa di gaa, Ikpe fɔnda daarumkɔ du ka hunutere. Kpe ga à zeeri nda Nga mee fun-suyom. Kpe kaayom kaari mo ga à halaci. Ikpe fɔnda daarumkɔ di go kaa nda Setam da-bari ka gbei dabari dimi dimi kulu te nda alamu yom nda mamaci tangari tangari yom.

—2 Tesalonikei 2:8, 9

BAAKASINE YA CI GANAKO 37
YOM YAASE

Ba de a go sendi iburadam cine yom kuna
nda Ikpe dɔntɔneize yom cine yom kuna,
amma a sinda baakasine hε ya ci zanga
konkom kɔgɔ ka ñ go gumgure.

—1 Kolentei 13:1

Amma Biya Halaala hanfani neya, baakasine
nda binekaane, nda laakalikane nda suuru
kuku nda bɔrɔhinnotere nda booriyom nda
naane nda baaniyom nda bɔm hiniyom. Fɔn-
da kulu si ka à go hε nge yom di ganji.

—Galatei 5:22, 23

De bɔrɔ fɔ go cii nga go baa Ikpe, amma à
bine go hungu nga nyaize, tangarikom no.
Bɔrɔ ka à si baa nga nyaize ka à moo go di,
mete à te ka baa Ikpe ka à si di?

—1 Yohanna 4:20

Wɔne dɔ ñ kulu kaa bei ka wom ya A coo-
baabaize yom no de wom gunda cere baaka-
sine. —Yohanna 13:35

I go bei i bisa bu gaa ka tɔ hundi dɔ domi
i go baa i nyaize yom. Bɔrɔ ka à sinda baaka-
sine nga nyaize se, akpe goono bu kuna nda
gɔre. —1 Yohanna 3:14

I yom ya ci seda yom nda he kulu ka Yesu te Yuifu yom laabu kuna nda Yerusalem wanga-ra kuna. N na Yesu kanji bundu gaa ka A wi. Ikpe na A tunandi jiribi hinzantse hine. A tu mo A ma hunutere. A mana ci jama kulu se no A hunutere bo amma seda yom se ka Ikpe jina ka suuba. I yom mo ka i ymaa ka ham nda, A tunuyom bukoei game banda, A hunutere i se.

—Diyei Tera yom 10:39-41

Yesu tunu no susuba za nda hine jiribi iye ymone hanu sintina hine ka a ci alahadi. Marriama Magadalia se no A jina ka hunutere, weiboro di ka a banda A na holle iye gaare.

—Maaku 16:9

Jiribi ahaku banda, coobaabaize yom ye ka meigu fuu di kuna kpeene. Toma goono n kuna. Gambu yom go daabu. Cofe Yesu kaa ka ce n bindi kuna. A cii: Laakalikane ma gorro wom banda. Cofe A cii Toma se: N kambeize maanandi nee ka guna A kambe yom. N kambe mo maanandi ka dam A core gaa. N ma si zam ka naane amma n ma naane. Toma tu ka cii A se: A Kpe, a ymone Kpe.

—Yohanna 20:26-28

**TUNUYOM BU KUNA YA CI 39
I BEEJĘ BAMBATA**

Wa si mamaci nda wɔne. Lökaci go kaa saa ka beerem kulu ka ñ goono saare yom kuna kaa maa A jinde. Ñ kaa hunu. Wɔ ka yom na ihinno tε, ñ kaa tunu hundi sε. Amma wɔ ka yom na ilalɔ tε ñ kaa tunu ciiti sε.

—Yohanna 5:28, 29

Wom bei ka i kulu ka i du mirandiyom Mesiya Yesu kuna, À bu kuna no i du mirandiyom. À na ci cimi no ba? Ya di gaa ñ na i fiji À banda mirandiyom dɔ À bu kuna. Zanga ñ na Mesiya tunandi bukɔei game Baaba dabari deizakpε gaa, ya no i yom i mo dira hundi teji kuna. Za ka i tε afɔ nda Mesiya À bu himandi kuna, ya no i kaa tε afɔ À tunandiyom himandi kuna.

—Lomei 6:3-5

Amma za ka Mesiya goono wom kuna, wom gaahamei bu dulum sabu sε. Wom biya mo go huna no ceandiyom susu sabu sε. Ikpe Biya na Yesu tunandi bukɔei game. Za ka À goono wom kuna nda gɔrε, Nga ka à na Mesiya Yesu tunandi bukɔei game, À kaa wom gaahamei ka ñ goono bu bɔm hunandi mo. À ga à tε nda nga Biya ka à goono wom kuna nda gɔrε.

—Lomei 8:10, 11

40 I MA CI HALAALA KPE SE

Ya di gaa, a bine baakœi Ikpe na alikawali nge yom di tœ i se. À se no, i ma i bœm hin-nandi gaaham nda biya ziibandikœ kulu gaa. I ma halaalatere tœandi Ikpe hambure kuna.

—2 Kolentei 7:1

Hœe wœ, a go wom mirandi nda hari tuubi-yom sabu se. Amma Bœrœ ka À go kaa a banda À bisa hœe gaabi. Ya na tœ ya À taamu yom zaa. Nga wœ, À kaa wom mirandi no nda Biya Halaala nda nini mo. —Matiyu 3:11

Baaba Ikpe na wom suuba Nga beiyom ka jisi bœm. Biya Halaala na wom halaalandi Ikpe se. À na wom suuba wom ma Yesu Mesiya sendi gana ko du hinnandiyom À kuri kakasuyom gaa. —1 Pieœ 1:2

Nga di se, de bœrœ na nga bœm kaima ihinno ka fee nda beeere zamkœ yom di ñ ga à tœ zanga jiine beeerekœ gbei tœyom se. Ikpe ga à halaalandi mo à ma gunda nafa Kpe se. Ya no à goono solante gbei hinno kulu se.

—2 Timote 2:21

Amma nda zanga Halaalakpe na wom cœe, wom mo wa bara halaala wom gœre kulu kuna. —1 Pieœ 1:15

À se no Yesu mo guruguze dabee kɔrɔme banda zama À ma jama halaalandi Ikpe se Nga Bumbum kuri dɔ. —Ebuluwei 13:12

Mesiya kuna no Ikpe na i suuba za À mana handunya sinji. À na i suuba zama i ma ci halaalantɛ yom, beerem ka ñ sinda taali Nga jine. Wa bine kuna bɔrɔ teji faka, wɔ ka Ikpe takɔ Nga himandi bɔm. À na à taka ceyom su-su nda halaalatɛ kuna ka cimi ganayom go kaanda. —Efesei 1:4 nda 4:24

Fɔndɔ halaalantɛ fɔ kaa goono nungu di, fɔndɔ ka ñ cii à se Halaalatɛ Fɔndɔ. Bɔrɔ ziibɔ si du ka à gana amma ñ na à te bɔrɔ fansantɛ yom se. Bɔrɔ ka à go ka à gana ba de à si caram, à si dɛrɛ. —Esayi 35:8

De i go ka i dulum yom cii, nga wɔ Naane-kpɛ no, Cesusukpɛ mo no, À ga i yaafa nda i dulum yom. À ga i hinnandi mo i teyom ka à mana cesusu gaa. —1 Yohanna 1:9

Za ka he nge yom di kulu kaa halaci zanga ya di, à hima wom ma bara gɔrɛ halaala kuna nda Ikpe ganayom kuna. —2 Piee 3:11

Wom mo laakalikane hamine bɔrɔ kulu game. Wo halaalatɛ hamine mo wɔ ka de à si, bɔrɔ fɔ kulu si di Kpe. —Ebuluwei 12:14

42 I MA TỌ NDA BIYA HALAALA

Bine, wom ka wom ci bɔrɔ laalɔ yom, wom ɲmaani ka hɛ hinno no wom koo yom sɛ. Ya mo no wom Baaba ka À goono beeñe, beerem ka ñ go ka À ɲmaare Biya Halaala, À ga ñ no nda.

—Luka 11:13

Ka ñ na aduwa tɛ ka beeni, nungu ka ñ meigu di zinji. Ñ kulu tɔ nda Biya Halaala. Cɔfɔ ñ go ka Ikpe Sendi cii mo nda yarutere.

—Diyei Tera yom 4:31

A ga A Biya dam wom kuna. A ga À dam no hali wom ma A sendikpaare yom gana. Wom ma A fɔndɔ yom gana ka ñ tɛ mo.

—Ezicieli 36:27

Amma wom wɔ, wom si dulum haali gana. Wom go Biya Halaala gana za ka Ikpe Biya goono wom kuna nda gɔre. Amma de bɔrɔ fɔ sinda Mesiya Biya, akpe wɔ mana ci À ɲmɔne.

— Lomei 8:9

Amma wom kaa du dabari saa ka Biya Halaala zumbu wom bɔm. Wom ya kaa ci A seda yom.

—Diyei Tera yom 1:8a

Baanaba wɔ bɔrɔ hinno no. À tɔ nda Biya Halaala nda naane. —Diyei Tera yom 11:24a

Coobaabaize yom mo tɔ nda binekaane nda Biya Halaala.

—Diyei Tera yom 13:52

ALIKAWALI HINNO YOM GOONO 43

MESIYA GANAKO YOM SE

Kpe Ikpe maani beerem ka ñ bine go sara.
À go beerem faaba ka ñ bine yom go
sududu. —Ikpe Sifayom 34:19

A kambe ya na he yom wo kulu te. A kambe
mo ya nam ñ kulu bara. Kpe Ikpe cii ya di.
Amma boro ka A go guna neya, boro ka à
sinda bombeere, à bine mo go sududu. A go
boro guna ka à go jijiri A Sendi gaa.

—Esayi 66:2

Yesu cii à se: De n hini ka naane fa, he kulu
hini ka te boro ka à go naane se.

—Maaku 9:23

A binebaakó yom guruguze kónnó wo ka à
go te ko wom bubure, wa si nam à ma wom
mamací. Amma za ka wom gunda ba Mesiya
guruguze kuna, wa faihá zama saa ka À deiza
kaa hunutere mo wom ma huro faihá nda
munya kuna. —1 Piee 4:12, 13

À ga ñ mundi kulu haabu ñ se ñ moo yom
gaa. Bu mo si kpeene. Ya no berere. Ya no
hëni. Ya no doori maayom. Ñ si kpeene zama
sintine he yom bisa. —Kaayomtere 21:4

**44 ALIKAWALI YOM GOONO
TAABANTE YOM SE**

Za ka Nga bumbum guruguze nda ka ñ na
À sui, À hini ka beerem ka ñ goono suiyom
kuna gaakasine. —Ebuluwei 2:18

Ikpe ka À go laakalikane no À kaa Setam
teresé wom cee yom cire, À si je.

—Lomei 16:20a

He laalo boobo go bɔrɔ ceantɛ susu taabandi
amma Kpe Ikpe go ka à bakaa ñ kulu gaa.

—Ikpe Sifayom 34:20

Saa ka n go hari yom dem, A goono nda ni.
Saa ka n go isa yom dem mo, hari si n gonu.
Saa ka n go dira nini bindi kuna, à si n ku-
kure. Nini belle mo si tɔ n gaa. —Esayi 43:2

Amma i go bei Ikpe go he kulu meigu ka
tɛ barika beerem ka ñ go baa Ikpe se. Nge
yom no Ikpe cee mo nda zanga À miila goono
nda. —Lomei 8:28

Suiyom fɔ kulu mana kaa wom gaa ka à
mana ci iburadam suiyom. Amma Ikpe ya
naanekpɛ no. À si tu wom ma du suiyom ka
wom si hini ka jere. Amma ka suiyom kaa
wom gaa, Ikpe ga À faaba fɔndɔ tɛ wom se
wom ma du ka hinà. —1 Kolantei 10:13

Bɔrɔ ka à go gaanjmaa, A ga à te kaasa A
ŋmɔne Ikpe goonoyom dɔ kuna. À bine si
hunu kpeenɛ. A ga A ŋmɔne Ikpe maa han-
tum à gaa nda A ŋmɔne Ikpe wangara maa ka
à ci Yerusalem teja ka à zumbu za beeɛnɛ A
ŋmɔne Ikpe dɔ. A ga A maa teji hantum à gaa
mo. –Kaayomterɛ 3:12

Bɔrɔ ka à go gaanjmaa, à gaa no A kaa jiine
kpaare dam. A si akpe maa tusu ka wi pai
Hundi Tira kuna. A ga akpe maa cii A Baaba
nda À dɔntɔneize yom jine. –Kaayomterɛ 3:5

Bɔrɔ ka à go gaanjmaa, A ga akpe gɔrendi A
banda A kpetere kariga bɔm zanga Hεε mo, A
gaanjmaa ka gɔrɔ A Baaba banda À kpetere
kariga bɔm. –Kaayomterɛ 3:21

Bɔrɔ ka à go gaanjmaa ya hε yom kulu tubu.
A ci akpe ŋmɔne Ikpe, nga mo kaa ci A ize.
–Kaayomterɛ 21:7

Bɔrɔ ka à hini ka hanga dam ka maa, à ma
maa fa hε ka Biya Halaala go cii Mesiya marga
yom se. Bɔrɔ ka à go gaanjmaa, A ga à no
fɔndɔ à ma ŋmaa tuuri ka à hundi no gaa ka
à goono Nungu Hinno beeɛnɛ kuna Ikpe dɔ.
–Kaayomterɛ 2:7

Beerem mo ka ñ hiji, a go ka ñ no mei. Amma à mana ci hee bo, Kpe no. Wende ma si nga kunye fee. De bine à na à fee à ma gòrò à ma si hiji wala à ma saba dam nga nda nga kunye game. Kunye mo ma si nga wende fee. Wende goono no hɔantsé saa kulu ka à kunye go hunu. Amma de kunya bu, à hunu hije kɔrɔfɔ kuna noya. À hini ka hiji bɔrɔ ka à baa, amma Kpe kuna hinne fa.

—1 Kolentei 7:10, 11 nda 39

Ya no Moisi fɔnda go weihiji hɔ à kunye gaa de kunye di go hunu. Amma de kunya bu, wenda kɔma fɔnda gaa, fɔnda ka à go ka à hɔ nda kunya. Amma kunya bahune kuna, de à na haibɔrɔ ɲmani fɔ hiji, zinateeri no ñ ga à cee. Amma de kunya bu, à hunu fɔndɔ nga di kuna noya. À mana ci zina de à na haibɔrɔ teji hiji.

—Lomei 7:2, 3

Bɔrɔ kulu ka à go ka nga wende fee ka afɔ ɲmani hiji, akpè go zina. Bɔrɔ kulu mo ka à na weibɔrɔ ka bɔrɔ fɔ fee hiji, akpè go zina.

—Luka 16:18

De bine A kpei gɔrε dɔ hinsa wom sε, A ye ka kaa ka wom zaa A banda. Nungu ka A goono wom mo, wom ma goono.

—Yohanna 14:3

À gaa no Hεε Adamize, A ŋmɔne alamu kaa hunu beeñe kuna. Handunya dimi yom kulu mo kaa wuuru. Ñ kaa di Hεε, Adamize, A go kaa beeñe buru yom bɔm nda dabari nda deiza bambata. —Matiyu 24:30

Bɔrɔ kulu ka à go maa hawi nda Hεε nda A sendi yom zamani beerem hanya fute ka ñ ci zanga zinateeri yom game, hawi ga A dii nda akpε. Saa ka A kaa kaa A Baaba deiza kuna nda Ikpe dɔntɔneize halaala yom, hawi ga A dii nda akpε. —Maaku 8:38

A binebaakɔ yom, maasa i bara no Ikpe ize yom. He ka i kaa ci, à mana hunutere jina. Amma i go bei saa ka Mesiya hunutere i kaa bara zanga Nga domi i kaa di À zanga À goono. Bɔrɔ kulu ka à gunda beeñe nga di Mesiya kuna, akpε go ka nga bɔm hinnandi zanga Mesiya hinne. —1 Yohanna 3:2, 3

Beene nda ganda kaa beeni, amma A sendi
yom si beeni pai. —Luka 21:33

Ikpe hulonzomyom dɔ no Ikpe Sendi hantu-
mantε kulu hunu. À gunda nafa cεbe se nda
hinsayom se nda damyom fɔndɔ se nda ceyom
susu ȳmɔne foorayom se. —2 Timote 3:16

N Sendi ya fitila no a cee yom se. Kaari mo
no a fɔndɔ kuna. —Ikpe Sifayom 119:105

ADUWA NDA YAAFA

(Yesu cii:) Wom ma aduwa tε zanga ya wɔ.
I Baaba ka N goono beene, N maa ma ci ha-
laala. N kpetεrε ma kaa. N binebaa ma tε han-
dunya zanga à go tε beene. N ma i no hunku-
na ȳmaari. N ma i dεreyom yaafa i se zanga i
yom mo i go beerem ka ñ dεrε i se yaafa. N
ma si kpeinda i yom suiyom dɔ amma N ma
i kɔm Ilaalɔ kambε. N ȳmɔne no kpetεrε nda
dabari nda deiza, jiiri dubu nda dubu yom.
Ami. De wom na beerem yaafa nda ñ taali
yom, wom Baaba mo ka À goono beene À go
wom yaafa. Amma de wom si beerem yaafa
nda ñ taali yom, wom Baaba mo si wom yaafa
nda wom taali yom. —Matiyu 6:9-15

IKPÈ FAABA FONDÉ

Hèe ya dulumkoni no.

Bɔrɔ kulu na dulum tε. N̄ bine gazia Ikpe deiza gaa. –Lomei 3:23

Mesiya bu a sε.

Mesiya mo bu ce fɔ pap dulum yom sabu sε. Nga ka À ci Cesusukpε bu beerem ka ñ mana cesusu se zama À ma kpeinda i yom Ikpe dɔ. –1 Piee 3:18a

À hima ya tuubi ka fee nda a dulum yom.

Nga di sε, wom ma tuubi ka bεrε zama Ikpe ma wom dulum yom tusu. Saa di gaa baani lɔkaci yom ma zumbu za Kpe dɔ.

–Diyei Tera yom 3:19

Tilasi no ya naane Mesiya gaa ka À ta.

Amma beerem kulu ka ñ na À ta ka naane À maa gaa, À na ñ no dabari ñ ma ci Ikpe ize yom. –Yohanna 1:12

A tabai mo ka a du faaba.

Bɔrɔ ka à gunda Ize, à gunda hundi di.

–1 Yohanna 5:12a

Bɔrɔ ka à go hanga dam A sendi sε, à naane mo wɔ ka À na A dɔntɔm, akpε gunda hundi ka à si beeni. À si kaa ciiti dɔ amma à bisa bu gaa ka tɔ hundi dɔ. –Yohanna 5:24b

Published in numerous languages by World Missionary Press, Inc. as God supplies funds in answer to prayer. If you would like more copies for prayerful distribution, specify which language(s) you need and how many booklets.

**Pour des questions ou de plus amples informations par pays,
veuillez consulter: wmp-contacts.org**

Watson Goodman ya na tira
wo bata yom suuba ka meigu.

Tira wo noyom no. N ma si à neera.

